

Bericht uit Berkeley

Nicolas Standaert sj verblijft één semester in Berkeley (V.S.) en stuurde enkele bedenkingen op.

"There are those who look at things the way they are, and ask 'why?'... I dream of things that never were and ask 'why not?'" (Robert F. Kennedy)

De belangrijkste eigenschap van een keizer in het traditionele China was "deugd". Deze vertaling geeft echter onvoldoende de betekenis van het Chinese concept weer, dat een unieke combinatie is van deugd, charisma, autoriteit, macht, gezag en aantrekkingskracht. De instelling van Barack Obama als nieuwe president van de Verenigde Staten leek wel een hedendaags voorbeeld te zijn van deze deugd: zijn persoon trekt grote massa's aan en zet ze in beweging. In Washington hadden een paar miljoen mensen de koude getrotseerd om "erbij te zijn", want eindelijk was de droom van een zwarte president werkelijk geworden. Ook op een campus van Berkeley, waar met drie uur tijdsverschil de plechtigheid voor een groot scherm werd gevolgd, was er nog nooit zoveel volk samen gekomen sinds te betogingen van 1968, sommigen beweerden zelfs meer.

Waarin Obama wel verschilt van de Chinese keizers is zijn gebruik van taal. Een Chinese keizer straalt vooral gezag uit door te zwijgen, en als hij dan toch moet spreken, liefst zo weinig mogelijk. De dromen van de hedendaagse westerse gezagsdragers vragen echter om woorden en daarom moeten deze leiders uitmunten in het woord. Obama beschikt zonder twijfel over de gave van het woord. Zijn toespraak was "historisch" en werd dagenlang door de Amerikaanse pers geanalyseerd op subtiele verwijzingen naar andere historische toespraken. Men kan deze 100 beste toespraken uit de Amerikaanse geschiedenis mooi bij elkaar vinden op de website "American Rhetoric" (<http://www.americanrhetoric.com/>: met tekst en video/audio). Op de eerste plaats van de Top100 Speeches staat "I Have a Dream" van Martin Luther King, op de tweede de inaugurale toespraak van John F. Kennedy. Je vindt er ook toespraken van Robert F. Kennedy, die als presidentskandidaat een ware keuze voor de armen had gemaakt en er het leven bij inliet. Ze zijn ongetwijfeld een inspiratie voor Obama's speech writer, Jon Favreau, die zijn universitaire vorming genoot aan de College of the Holy Cross, één van de 28 jezuïeten instellingen van hoger onderwijs die VS telt. Favreau is zelf een uitmuntende redenaar en toen hij op het einde van zijn studie namens de studenten de publieke afscheidsrede gaf, vatte hij zijn vorming als volgt samen: "We zijn gezegend geweest met een humane vorming die ons altijd maar opnieuw doet afvragen 'waarom?' en

met een jezuïetenideaal dat onze antwoorden stuurt in de richting van een leven van dienst en liefde voor anderen".

In zijn openingstoespraak verweest Obama naar de idealen van de Founding Fathers en de dromen voor een menswaardige samenleving van zoveel Amerikanen vandaag. Sinds zijn openingstoespraak heeft Obama niet stilgezeten aan de verwezenlijking ervan te werken. Het aantal miljoenen dollar dat aan het reddingsplan gekoppeld wordt gaat het verbeeldingsvermogen van de gemiddelde Amerikaan te boven, maar dat er iets moet gebeuren is wel duidelijk. Op vrijdag 6 februari hield Obama nog een zeer krachtige persconferentie om nog eens de urgentie van het noodplan te benadrukken: in januari hadden bijna 600.000 Amerikanen hun werk verloren, dat wil zeggen een gemiddelde van 20.000 per dag. Het is deze harde realiteit die vele mensen raakt.

Op dezelfde dag kwam Adolfo Nicolás, generaal overste van de jezuïeten op bezoek in de Jesuit School of Theology at Berkeley (JSTB), een van de twee eigen theologische vormingscentra van de Sociëteit van Jezus in de Verenigde Staten. Ook hij beschikt over charisma en de gave van het woord, zij het op een heel andere manier: geen lange redevoeringen, maar korte uiteenzettingen die zoveel mogelijk proberen rekening te houden met het publiek; niet veel citaten maar een kernachtige boodschap, verbonden met concrete anekdotes en de nodige humor. Een van de hoofdthema's van zijn toespraken was de nadruk

op "verdieping in studie en spiritualiteit". Dat is een van de hoofdthema's die voortkwam uit de [35ste Algemene Congregatie](#) en die ook aansluit bij de verwachtingen van de brede christelijke gemeenschap tegenover de jezuïeten. Aangezien hij zich voornamelijk theologiestudenten richtte, deelde Adolfo Nicolás met hen zijn droom van vreugde en bevrijding voor jonge opgroeiende mensen en de

theologische en catechetische inspanningen die dat mogelijk maken: "Theologie gaat over gezond opgroeien, en vrij, en vol vreugde". Hij spoorde de studenten aan om de scheiding tussen de taal van de kerk en de wereld te overbruggen. Dit veronderstelt een oefening in vele talen: niet alleen de taal van verschillende culturen, maar ook de taal van de grenzen, van het geduld en van de getuigenis (het was het feest van de Japanse martelaren Paul Miki en vrienden). Op een vraag over de rol van de catechisten had hij als boodschap dat hun taak zeer belangrijk was omdat ze de "bevrijdende beelden van het christendom" aan kinderen konden bijbrengen. En het hoofddoel van onderwijs omschreef hij tenslotte als "vensters openen, in geest en hart".

Het zou ongepast zijn Barack Obama en Adolfo Nicolás met elkaar te vergelijken. Maar misschien hebben ze wel iets met elkaar gemeen: elk op hun eigen manier geven ze blijk van te dromen van dingen die er nog niet zijn, en zich af te vragen "waarom niet?".

